

ret snart kunne vente at faae en ny. — Endnu maatte jeg dog hertil sige, at denne Skolelov er fra en Tid, og er givet af en Konge, hvem Landet for Dyrigt skylder saa faare Meget, men fra hvem disse Ord jo ogsaa ere blevne ansete næsten som et Orakel: „Vi alene vide, hvad der tjener til Rigets Vel“, eller oversat fra Kongesproget til det almindelige Sprog: „Seg alene veed osv.“ Nu tror jeg, at det efter den Forsatning, vi nu have, maa indrømmes, at danske Borgere ogsaa maa kunne have Indseende med og maa kunne have Forstand paa, hvad der tjener til Landets Fart, og her da navnlig ogsaa, hvad der tjener til Børnenes Fart, som der jo her er Tale om.

Vi have nu vel siden 1814 faaet adskillige Tillæg til og Forandringer i Skoleordningen, og der er udkommet adskillige Love ogsaa i den Tid, vi have haft den frie Forsatning, ligesom der ogsaa tidligere er sket Forandringer deri. Saaledes skal jeg for Hovedstadens Bedkommende nævne, at Skolevæsenets Hovedordning her skriver sig fra 20de Marts 1844. For Landets Bedkommende er der jo ogsaa udkommet andre Love, men det har dog undret mig, at Lovgivningsmagten endnu ikke er kommen mere ind paa dette Omme i dens Helhed, efter de Udtalelser, der saaldt allerede paa den grundlovgivende Rigsdag, varme Udtalelser om Skoleloven, om Oplysningens store Bigtighed for Folket og om, at det var en Sag, man snarest mulig maatte tage alvorlig fat paa. Der blev da ogsaa i Grundloven indsat Paragrafer, der omhandle denne Gjenstand, saaledes den meget vigtige Paragraf, der bestemmer, at „de Børn, hvis Forældre ikke have Evne til at sørge for deres Oplærelse, ville erholde fri Undervisning i Almueskolen.“ Det er § 85, som, hvis jeg ikke husker feil, fik sin endelige Form efter et Forslag af den nuværende ærede Folkethingsmand for Præstø Amts 4de Valgfreds (Frølund), som ogsaa den Gang udtalte sig særdeles varmt og efter min Mening meget rigtig i Anledning af denne Sag. Man finder saaledes allerede paa den grundlovgivende Rigsforsamling fra Fleere særdeles varme Udtalelser om Skole- og Undervisningsvæsenets store Betydning, navnlig naar vi fik den frie Forsat-

ning; men desuagtet har det siden den Tid heroet, i alt Fald ved enkelte mindre Stykker, som man har taget fat paa efterhaanden, idet man har gjort en eller anden Forandring og maasse ogsaa Forbedring. Der er nu saaledes Loven af 2den Mai 1855, som navnlig gjælder en Omordning af Skolegangen og Udskrivningen af Skolen. Hvad det første Punkt angaar, da skal jeg indrømme, at man derved gjorde en Forbedring, idet man lod Skolegangen blive ordnet efter Hensynet til de forskjellige stedlige Forhold, forskjellige navnlig for By og for Land. Men derimod har den i nævnte Lov indeholdte Bestemmelse om Udskrivning af Skolen i det 13de Aar for mig kun et tvivlsomt Værd (En Stemme: Utvivlsomt!). Ja, som et æret Medlem her siger, kan jeg ogsaa gjerne sige „utvivlsomt“, men saa bliver det ikke Bestemmelsens Værd, der betegnes saaledes. Seg maa da sige, at den tvivlsomt mangler rigtigt Værd. Naar Børnet nemlig nærmer sig til Konfirmationsalderen, som hidtil jo har været 14 Aar, er det som bekendt først, at det vil begynde at lære Noget, som det kan have Gavn af i Livet. I Forbindelse med denne vistnok mindre heldige Omstændighed, at Børn udskrives et Aar før Konfirmationen, er jeg bleven gjort bekendt med, at der ogsaa bruges en anden Fremgangsmaade for at faae dem tidligere ud af Skolen, idet de nemlig efter Ansøgning til Biskoppen kunne blive konfirmerede før det 14de Aar. I denne Henseende har jeg modtaget en Henvendelse med Betslagelse derover, og der er nævnt et bestemt Faktum, som jeg skal tillade mig at oplæse for at antyde, hvad det er, der ankes over: „En Dreng, der i Løbet af forestaaende Sommer henimod 3 Maanedger efter Konfirmationen vil fylde 14 Aar, har af Præsten faaet Tilladelse til at gaa til Konfirmationsforberedelse i Winter, derved er hans Skoleundervisning væsentlig endt i Efteraaret, men da han kun har givet Møde i 20 Dage i afvigte Sommerhalvaar, maa hans Fremskridt i Skolekundskaber betragtes som afluttet i Foraaret forrige Aar, da han endnu kun var 12³/₄ Aar gammel.“ Der omtales ikke, om han havde de Kundskaber, der forlanges for at kunne blive udfreven